

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1
Titlul proiectului de act normativ
Hotărâre
privind stabilirea cuantumului taxei de licență pentru prelungirea unor licențe de
utilizare a frecvențelor radio și a condițiilor privind efectuarea plății

Secțiunea a 2-a
Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea
situației actuale

Utilizarea resursei limitate de spectru radio este condiționată de deținerea unei licențe de utilizare a frecvențelor radio, înscris prin care se stabilesc un set de reguli ce trebuie urmate pentru exploatarea bunului aflat în proprietatea publică a statului și în administrarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (denumită în continuare *ANCOM* sau *Autoritatea*).

Prin licențele acordate potrivit legii se conferă unor titulari dreptul de a utiliza o resursă limitată în scopul furnizării serviciilor de comunicații electronice, drepturile individuale de utilizare fiind acordate în vederea atingerii unor obiective legate de calitatea serviciilor furnizate. De asemenea, drepturile individuale de utilizare – licențele – sunt acordate și pentru evitarea producerii de interferențe prejudiciabile asupra serviciilor furnizate de alți utilizatori ai resursei limitate.

Utilizarea benzii de frecvențe radio 1900-1920 MHz (*banda de 2100 MHz TDD*) și a benzii de frecvențe duplex 1920-1980 MHz/2110-2170 MHz (*banda de 2100 MHz FDD*), denumite generic *banda de 2100 MHz*, este autorizată, fiind acordate, în cursul anilor 2005 și 2007, patru licențe de utilizare a frecvențelor radio. Drepturile de utilizare a frecvențelor radio au fost acordate, în anii anterior menționați, în considerarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, act normativ abrogat, odată cu adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, ocazie cu care s-a reținut și posibilitatea prelungirii licențelor de utilizare a frecvențelor radio. În prezent, în *banda de 2100 MHz*, sunt în vigoare licențe de utilizare a frecvențelor radio ce au durata de valabilitate după cum se poate observa din tabelul nr. 1 de mai jos:

Tabelul nr. 1 – Drepturi de utilizare în vigoare

	Titular	Subbandă licențiată (MHz)	MHz care fac obiectul licenței	Perioadă de valabilitate
1	Orange România	1904,9 - 1909,9	1 x 5 MHz (TDD)	31.05.2005-31.03.2020
		1950,1 - 1964,9 2140,1 - 2154,9	2 x 14,8 MHz (FDD)	
2	Vodafone Romania	1909,9 - 1914,9	1 x 5 MHz (TDD)	31.05.2005-31.03.2020
		1964,9 - 1979,7 2154,9 - 2169,7	2 x 14,8 MHz (FDD)	
3	RCS&RDS	1914,9 - 1920,3	1 x 5 MHz (TDD)	05.01.2007-05.01.2022
		1920,3 - 1935,3 2110,3 - 2125,3	2 x 15 MHz (FDD)	

4	Telekom Romania Mobile Communications	1899,9 – 1904,9	1 x 5 MHz (TDD)	19.01.2007-19.01.2022
		1935,3 – 1950,1	2 x 14,8 MHz (FDD)	
		2125,3 – 2140,1		

Licențele din banda de 2100 MHz sunt pe cale de a ajunge la termen în perioada următoare: 2 licențe în martie 2020, alte 2 licențe în ianuarie 2022. Cele patru licențe au fost emise urmare a derulării unui număr de două proceduri de selecție comparativă (în anii 2004 și 2006), prețul fiecărei licențe fiind stabilit la suma de 35 milioane USD prin dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 1113/2002 privind acordarea licențelor de utilizare a frecvențelor radioelectrice în vederea furnizării rețelelor și serviciilor de comunicații mobile de generația a treia fiind relevante sub acest aspect.

La acordarea inițială, drepturile de utilizare a frecvențelor radio puteau fi utilizate pentru furnizarea serviciilor de comunicații mobile de generația a treia, iar ulterior licențele de utilizare a frecvențelor radio au fost modificate, în considerarea art. 155 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare. Scopul urmărit la modificarea licențelor a fost acela de a permite implementarea principiului neutralității tehnologice (instituit, de altfel, prin cadrul european de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice). Începând cu data modificării drepturilor individuale de utilizare, titularii au avut posibilitatea implementării oricăror sisteme terestre capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice în condițiile în care sunt respectate o serie de cerințe tehnice adoptate prin Decizia 2012/688/UE a Comisiei Europene, decizie adoptată în temeiul Deciziei nr. 676/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind cadrul de reglementare pentru politica de gestionare a spectrului de frecvențe radio în Comunitatea Europeană.

Cadrul normativ în vigoare, reprezentat de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, act normativ în baza căruia urmează a fi extinse drepturile individuale de utilizare, stabilește, în cadrul art. 31 alin. (3), că *„Termenul de valabilitate a licențelor de utilizare a frecvențelor radio, inclusiv cele acordate în baza unor acte normative speciale, poate fi reînnoit de către ANCOM pentru perioade cel mult egale cu cea inițială, dacă această măsură nu are ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței”*. Totodată, potrivit alin. (6) al aceluiași art. 31, *„Prelungirea perioadei de valabilitate a licențelor de utilizare a frecvențelor radio acordate prin procedură de selecție se face în condițiile prezentei ordonanțe de urgență și este condiționată de plata către bugetul de stat a unei taxe de licență care respectă obiectivele stabilite prin art. 28 alin. (1); cuantumul și condițiile privind efectuarea plății se stabilesc, pentru fiecare bandă de frecvențe în mod individual, prin hotărâre a Guvernului inițiată de către ANCOM”*.

Măsura prelungirii drepturilor de utilizare

ANCOM a făcut publică decizia sa cu privire la intenția prelungirii drepturilor încă din luna noiembrie 2018¹, iar cu ocazia dezbaterii documentului intitulat „Poziția ANCOM privind acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio

¹ https://www.ancom.ro/uploads/links_files/Spectru_pentru_5G.pdf.

disponibile în benzile de frecvențe 694-790 MHz, 790-862 MHz, 1427-1517 MHz, 2500-2690 MHz, 3400-3800 MHz și 24,25-27,5 GHz”, au fost stabilite o serie de măsuri care privesc, printre altele și prelungirea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio din banda de 2100 MHz. În cadrul documentului de poziție se reține că “[...] ANCOM ia în considerare și posibilitatea prelungirii valabilității drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în banda de 2100 MHz, care vor expira la 31 martie 2020. În aceste condiții, Autoritatea va solicita titularilor licențelor existente în banda de 2100 MHz, ce urmează să ajungă la termen la finele lunii martie 2020, exprimarea unei poziții ferme și fără echivoc cu privire la asumarea prelungirii drepturilor în condițiile prevăzute de lege, inclusiv cele cu privire la plata taxei de licență.

În cazul în care titularii licențelor își manifestă expres voința pentru acest lucru și condițiile prevăzute de lege sunt îndeplinite, ANCOM va prelungi valabilitatea celor două licențe în cauză, până la finalul anului 2031.

În cazul în care răspunsul este unul negativ, ANCOM are în vedere acordarea de noi drepturi de utilizare a frecvențelor radio prin procedură de selecție competitivă.”²

În același context, au fost furnizate informații suplimentare, referitoare la licențele care vor face obiectul prelungirii, precum și durata prelungirii acestora, în cadrul consultării măsurilor stabilindu-se că “[...] ANCOM va propune ca perioada de valabilitate a licențelor acordate în banda de 2100 MHz FDD, care expiră la 31 martie 2020 și respectiv în ianuarie 2022, să fie prelungită până la finalul anului 2031, cu plata unei taxe de licență stabilită conform legii. ANCOM urmărește prin această măsură consolidarea unui singur termen de expirare a drepturilor de utilizare existente în această bandă.”³

Extinderea drepturilor de utilizare decisă de ANCOM urmărește continuarea furnizării serviciilor de comunicații electronice și introducerea noilor tehnologii prin intermediul a patru rețele concurente în banda de 2100 MHz, conform Deciziei Comitetului pentru Comunicații Electronice⁴ ECC/DEC/(06)01 (ce va fi urmată de o decizie de implementare a Comisiei Europene).

Drepturile de utilizare a frecvențelor radio pentru blocurile de spectru cu lărgimea de 1x5 MHz din banda de 2100 MHz TDD, aferente fiecărei licențe, nu fac obiectul prelungirii, întrucât noile reglementări aplicabile acestei benzi exclud banda 1900-1920 MHz dintre benzile armonizate la nivel european pentru utilizarea de către rețelele publice de comunicații mobile/fixe (3G, 4G, 5G), dată fiind lipsa echipamentelor în această bandă, ceea ce a dus la neutilizarea ei până în prezent.

În contextul evaluării oportunității prelungirii a fost avut de asemenea în vedere faptul că titularii drepturilor și-au respectat angajamentele asumate la acordarea licențelor, manifestând totodată diligențe pentru îmbunătățirea acoperirii și calității serviciilor, corespunzătoare în linii mari progresului tehnologic tipic industriei în care activează.

De asemenea, armonizarea datelor de expirare ale tuturor licențelor în banda de 2100 MHz permite o alocare și utilizare mai eficientă a benzii pe termen

² <https://www.ancom.ro/formdata-6112-55-1634>.

³ <https://www.ancom.ro/formdata-6112-55-1633> (a se vedea pagina 13).

⁴ Comitetul pentru Comunicații Electronice din cadrul Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații.

lung (i.e. post 2031), față de eventualitatea menținerii decalajului temporal între datele de ajungere la termen a viitoarelor licențe în bandă.

Prețul prelungirii drepturilor de utilizare în banda de 2100 MHz

În determinarea taxei de licență în conformitate cu art. 31 alin. (6), coroborat cu art. 28 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, trebuie asigurată alocarea și utilizarea eficace a drepturilor de utilizare.

În aplicarea acestor criterii, apreciem că promovarea eficienței și maximizarea bunăstării sociale asigură atât alocarea, cât și utilizarea eficace a resurselor publice de spectru.

Or, teoria economică a bunăstării recunoaște faptul că, într-o piață competitivă, utilizarea eficientă a factorilor/inputurilor de producție are loc atunci când prețurile marginale de înlocuire (costurile de oportunitate) ale inputurilor de producție sunt egale pentru toate companiile care le utilizează. Alternativ, compania care are acces la resurse mai ieftine comparativ cu alta va putea decide să limiteze producția la un nivel suboptim din punctul de vedere al bunăstării (ineficiența productivă în consumul resurselor), însă care îi permite maximizarea propriilor profituri.

Având însă în vedere că licențele/spectrul radio reprezintă un input de producție intermediar esențial, în absența constrângerilor privind utilizarea spectrului și ținând cont de omogenitatea spectrului radio în banda de 2100 MHz, eficiența utilizării spectrului este atinsă atunci când valoarea marginală de înlocuire este egală între toți utilizatorii. Se înțelege de la sine că prezența constrângerilor în utilizare și caracterul limitat al resursei augmentează pierderea de bunăstare asociată ineficienței productive.

În concluzie, se apreciază că nu există argumente economice care, în aplicarea dispozițiilor legale în vigoare, să recomande determinarea unei valori a prețului prelungirii licențelor menite să conducă la prețuri substanțial diferite, de la un operator la altul, pentru aceeași cantitate de MHz și același orizont de timp.

Indexarea valorii istorice a licențelor

Valoarea istorică a fiecăreia din cele 4 licențe în banda de 2100 MHz a fost de 35 milioane USD.

Pentru indexarea la zi a valorii istorice a licenței într-o abordare conservatoare, care ține cont de caracterul administrativ al stabilirii prețului licenței, pot fi utilizați mai mulți indici cu relevanță similară asupra calculului: indicii prețurilor de consum, costurile dobânzilor pe piețele internaționale sau chiar evoluția PIB al României.

În măsura în care indicele prețurilor de consum (inflația) reprezintă o metodă standard de actualizare a unor valori istorice, indexarea cu nivelurile dobânzilor inter-bancare este relevantă întrucât dobânzile pot fi considerate plafoane minime pentru costurile capitalurilor investite în licențe. În fine, indexarea cu PIB-ul național poate oferi un indiciu cu privire la aprecierea valorii în raport cu expansiunea activității economice.

Pe de altă parte, în considerarea intervalului mare de timp și a valutei/monedei (USD, Euro sau Lei), indicii diferiți de indexare pot produce rezultate diferite, iar o opțiune privind moneda arbitrează implicit diferențe de curs de schimb.

Evoluția indicilor posibili de ajustare/actualizare în perioada relevantă este prezentată în figura nr. 1 de mai jos. Opțiunea pentru LIBOR 12 luni are la bază termenul lung al investiției precum și dimensiunea mare a pieței LIBOR.

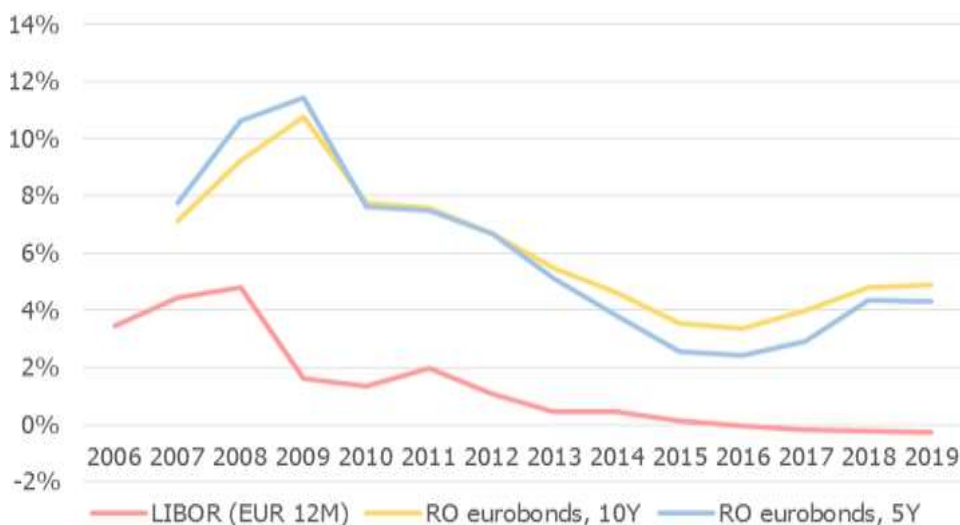
Figura nr. 1 – Evoluția inflației, LIBOR și PIB România

Sursa: ANCOM, pe baza informațiilor publice

În scop ilustrativ și pentru contextualizare, prezentăm și evoluția randamentelor titlurilor suverane ale României denumite în euro cu maturitate la 5 și 10 ani, din 2007 încoace, prin raportare la evoluția LIBOR (EUR 12M).

Figura nr. 2 – Evoluția randamentelor datorii suverane ale României

Sursa: ANCOM, pe baza datelor ASF

Tabelul nr. 2 de mai jos prezintă nivelul din 2020 al fiecărui indice, față de valoarea de referință avută în vedere (2005) și reflectă valorile publicate ale indicilor la data de 30 ianuarie 2020.

Tabelul nr. 2 – Indici de ajustare

Indice	Valoare 2020 (2005 = 100)
USD (inflație)	135
LIBOR 12 luni (USD)	137
Zona Euro (HICP)	126
LIBOR 12 luni (Euro)	123
PIB România (real)	162

Pentru indicele armonizat al prețurilor de consum (HICP) în zona Euro, sursa datelor este Eurostat⁵, pentru USD, sursa datelor este US Bureau of Labour Statistics⁶, în timp ce inflația în România are drept sursă seriile de date anuale publicate de INSSE⁷.

În cazul LIBOR, sursa datelor este www.global-rates.com, valorile medii anuale pentru o maturitate de 12 luni fiind utilizate în ambele valute.

Pentru evoluția anuală a PIB-ului României în termeni reali, au fost utilizate prognozele Comisiei Naționale de Prognoză⁸ privind proiecția principalilor indicatori macroeconomici – variantele finale de toamnă, începând cu anul 2007.

Rezultatele aplicării indicilor de actualizare la valoarea istorică a licenței sunt prezentate în tabelul nr. 3 mai jos. Utilizarea unor indici exprimați în altă monedă decât USD a necesitat conversia prețului istoric al licenței din USD în moneda de referință, la cursul istoric.

Tabelul nr. 3 – Rezultatele actualizării tarifului de licență

Tarif licență (prețuri 2005)	Indice de actualizare	Valoare actualizare	Tarif licență (prețuri 2020)
35 mil. USD	USD (inflație)	135	47 mil. USD
	LIBOR 12 luni (USD)	137	48 mil. USD
27 mil. Euro (echivalent)	Zona Euro (HICP)	126	34 mil. Euro
	LIBOR 12 luni (Euro)	123	33 mil. Euro
102 mil. Lei (echivalent)	PIB România (real)	162	165 mil. Lei
	România (IPC, lei)	182	186 mil. Lei

Conversia în Euro⁹ a rezultatelor în cele 6 scenarii și medierea acestora produce o valoare medie de aproximativ 38 milioane euro, corespunzătoare unei licențe cu durata de 15 ani.

Normalizarea valorii medii cu duratele corespunzătoare licențelor care fac obiectul prelungirii conduce la echivalentul în lei a următoarelor valori:

- **30 milioane Euro/licență** prelungită cu perioada **01 aprilie 2020 – 31 decembrie 2031**;
- **25 milioane Euro/licență** prelungită cu perioada **ianuarie 2022 – 31 decembrie 2031**.

Prețurile propuse reprezintă aplicarea, la momentul prezentului proiect, a alin. (6) al art. 31 coroborat cu alin. (1) al art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 și sunt justificate în mod obiectiv, **rezonabile și robuste prin raportare la prețurile licențelor** similare pentru comunicații mobile terestre în alte benzi de frecvențe, **acordate sau propuse spre acordare în România de-a lungul timpului**, reflectând proprietățile fizice ale benzilor, cererea de spectru radio, armonizarea internațională, disponibilitatea echipamentelor, condițiile de utilizare a drepturilor, precum și plafoanele de spectru existente.

⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/hicp/data/database>.

⁶ <https://www.bls.gov/charts/consumer-price-index/consumer-price-index-by-category-line-chart.htm>.

⁷ <http://www.inse.ro/cms/ro/content/ipc%E2%80%93serie-de-date-anuala>.

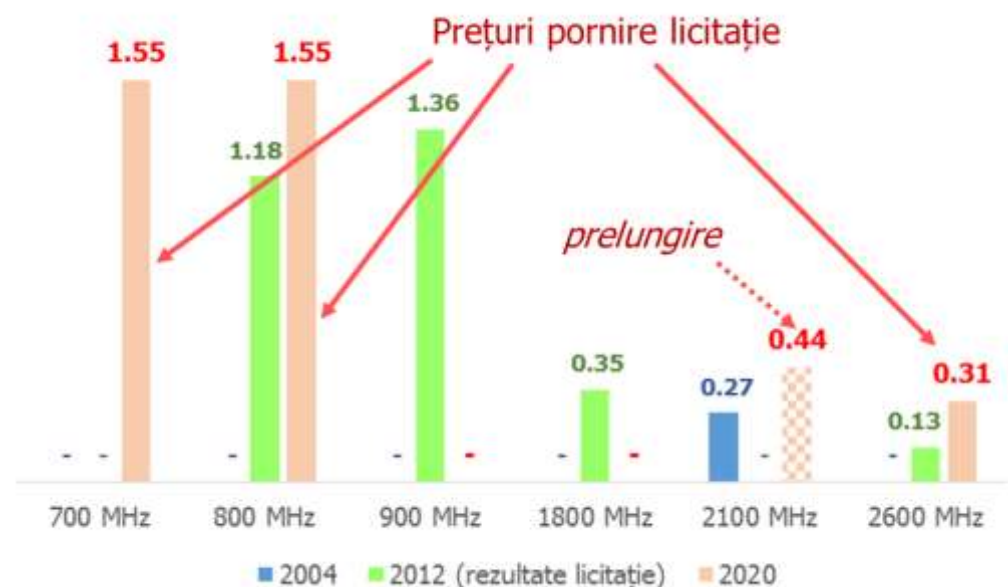
⁸ <http://www.cnp.ro/ro/prognoze>.

⁹ Pentru conversia în Euro a rezultatelor s-au utilizat următoarele rate: 1 euro = 4,8 lei, respectiv 1 USD = 4,3 lei.

Pentru asigurarea comparabilității prețurilor diverselor licențe pentru comunicații mobile terestre acordate (sau propuse) în România, a fost realizată normalizarea valorilor acestora prin raportare la cantitatea de frecvențe care face obiectul licenței (MHz), durata licenței (ani), respectiv populația rezidentă în România în anul acordării licenței. Figura nr. 3 de mai jos prezintă prețurile nominale ale licențelor în cauză acordate (sau propuse) în România, exprimate în eurocenți/MHz/an/locuitor, precum și anul acordării, astfel:

- rezultatele selecției comparative din 2004, pentru banda de 2100 MHz;
- rezultatele selecției competitive din 2012, pentru benzile de 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz și 2600 MHz;
- prețurile de pornire ale selecției competitive din 2020, așa cum au făcut obiectul consultării publice¹⁰, propuse pentru benzile de 700 MHz, 800 MHz și 2600 MHz.

Figura nr. 3 – prețuri nominale în România (eurocenți/MHz/an/locuitor)

Sursa: ANCOM

În contextul României, cu privire la prețul propus pentru prelungirea drepturilor în banda de 2100 MHz, remarcăm următoarele:

- este cu **25% mai mare față de rezultatele** procedurii de selecție competitivă (licitația) din 2012, pentru banda de 1800 MHz - bandă apropiată și cu caracteristici de propagare similare cu banda de 2100 MHz;
- este cu peste **40% mai mare față de prețurile de pornire propuse** pentru procedura de selecție competitivă (licitația) din 2020, pentru banda de 2600 MHz – banda de frecvențe cu caracteristici de propagare inferioare, însă cele mai apropiate de banda de 2100 MHz (dintre benzile care fac obiectul procedurii de selecție competitivă 2020).

În context european, cu privire la prelungirea/reînnoirea drepturilor în banda de 2100 MHz, se remarcă următoarele:

¹⁰ https://www.ancom.ro/uploads/forms_files/NOTA_FUNDAMENTARE_HG_TAXA1564469442.pdf.

	<ul style="list-style-type: none"> - în Franța au fost prelungite în 2018 licențele pentru aprox. 3/4 din banda de 2100 MHz (alături de licențe în alte benzi cu mare valoare economică, precum 900 MHz și 1800 MHz), pentru o durată de 10 ani, fără plata vreunor taxe de licență, în schimbul asumării unor obligații de acoperire semnificative din partea titularilor licențelor prelungite; - în Slovacia, au fost prelungite în 2011 licențele pentru 2/3 din banda de 2100 MHz, pentru o durată de 14 ani (cu 4 ani mai mult față de durata originală), taxa de licență aferentă reprezentând 3,7% din prețul licențelor originale; - în Portugalia, toate licențele în banda de 2100 MHz au fost prelungite în 2015 cu 2 ani fără plata vreunor taxe suplimentare, fiind ulterior reînnoite în 2018 pentru o durată de 15 ani; - în Spania, condițiile privind exercitarea dreptului de prelungire cu 10 ani a tuturor licențelor în banda de 2100 MHz sunt în curs de stabilire (la data prezentei analize).
<p>2. Schimbări preconizate</p>	<p>Prin proiectul de act normativ se urmărește crearea condițiilor legale necesare pentru prelungirea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio din banda de 2100 MHz astfel cum dispun prevederile art. 31 alin. (3) și (6), coroborat cu art. 28 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare.</p> <p>Prelungirea licenței urmează a fi efectuată de către ANCOM după plata taxei de licență stabilită conform legii.</p> <p>Proiectul are în vedere stabilirea unor termene pentru plata taxei de licență în funcție de momentul ajungerii la termen a drepturilor de utilizare astfel:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) până la data de 1 martie 2020, în cazul drepturilor de utilizare care ajung la termen în luna martie a anului 2020 și b) până cel mai târziu data de 30 noiembrie 2021, în cazul drepturilor de utilizare care ajung la termen în luna ianuarie a anului 2022. <p>Posibilitatea prelungirii licențelor de utilizare a frecvențelor radio nu obligă titularii drepturilor la efectuarea demersurilor pentru prelungirea licențelor ce urmează să ajungă la termen.</p> <p>Extinderea licențelor de utilizare a frecvențelor radio se realizează în contextul art. 31 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, text ce permite ca prelungirea să se realizeze pentru <u>perioade cel mult egale cu cea inițială</u>, coroborat cu art. 31 alin. (6) din același act normativ și potrivit căruia prelungirea este condiționată de plata unei taxe de licență. Pe termen lung se urmărește consolidarea termenelor de valabilitate menționate în tabelul nr. 1 de mai sus, situație ce presupune ca termenul pentru care se prelungesc licențele să fie diferit și se va calcula în funcție de data la care urmează să ajungă la termen drepturile acordate inițial.</p> <p>Fiecare din titularii drepturilor are posibilitatea să-și exercite opțiunea de prelungire, după adoptarea proiectului de hotărâre, în condițiile legii. În situația neexercitării opțiunii de prelungire a licențelor, în funcție de circumstanțele de timp aflate la dispoziție, ANCOM va efectua demersurile necesare pentru extinderea, cu caracter temporar, cu până la 6 luni, a licenței/licențelor pentru care nu s-a exercitat opțiunea amintită. În situația materializării ipotezei descrise anterior, ANCOM va efectua demersurile pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio prin procedură de selecție competitivă, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.</p>

3. Alte informații	<p>Prelungirea drepturilor de utilizare în condițiile prezentului proiect nu are drept efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței, așa cum rezulta din secțiunea 3.1¹ de mai jos.</p> <p>Propunerea de act normativ privește administrarea treburilor publice în contextul art. 110 alin. (4) din Constituția României, republicată, motiv pentru care proiectul se încadrează în situația reglementată de articolul invocat anterior și poate fi asumat de către actualul Guvern.</p>
<p>Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ</p>	
1. Impactul macroeconomic	<p>Extinderea licențelor de utilizare a frecvențelor radio va contribui la asigurarea unei predictibilități în ceea ce privește furnizarea serviciilor de comunicații electronice prin intermediul benzii de 2100 MHz, fapt ce contribuie la dezvoltarea domeniului comunicațiilor electronice.</p> <p>Dezvoltarea economiei și a societății digitale, facilitate de rețelele de comunicații mobile, prezintă efecte directe, indirecte (de multiplicare) și induse (de antrenare) la nivel macroeconomic.</p> <p>De asemenea, pe termen scurt, cuantumul taxelor de licență reprezintă venit la bugetul de stat.</p>
1 ¹ . Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	<p>Resursele limitate de spectru radio constituie bariere la intrarea pe piață, iar utilizarea acestora pentru comunicații radio, în condițiile tehnice stabilite conform actelor normative aplicabile, este supusă unui regim de licențiere (autorizare).</p> <p>Cuantumul taxei de licență reprezintă un element important în planurile de afaceri ale titularilor de drepturi.</p> <p>În prezent, fiecare din cele 4 rețele de comunicații mobile terestre din România deține portofolii de frecvențe aproape identice în banda de 2100 MHz (a se vedea tabelul menționat în punctul 1 al secțiunii 2 din prezenta notă), utilizate pentru furnizarea de rețele și servicii de comunicații către clienți, pe piețele serviciilor cu amănuntul și/sau cu ridicata.</p> <p>Având în vedere că prelungirea duratei de valabilitate se realizează fără modificarea distribuției benzii între titularii de drepturi, afectarea portofoliilor fiind, pentru fiecare din cei 4 titulari, neglijabilă¹¹, apreciem că prelungirea în sine nu ar putea denatura concurența între operatorii existenți.</p> <p>Cu toate acestea, prelungirea ar putea influența concurența pe piața comunicațiilor electronice din România în măsura în care ar putea constitui o barieră artificială la intrarea pe piață. Față de eventualitatea în care prelungirea drepturilor în banda de 2100 MHz ar putea împiedica intrarea pe piață a unui nou concurent, se apreciază următoarele:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) în prezent, concurența este asigurată prin intermediul a patru furnizori integrați de rețele și servicii de comunicații mobile, la care se adaugă 3 furnizori de servicii de tip MVNO - operatori mobili virtuali; (2) până în prezent, ANCOM nu are cunoștință să existe indicii conform cărora un potențial nou operator ar putea urmări intrarea pe piața din România prin dobândirea de drepturi de utilizare în banda de 2100 MHz; (3) intrarea pe piața de comunicații mobile din România este posibilă în cursul anului 2020/2021 prin dobândirea de drepturi de utilizare în alte cinci benzi de frecvențe radio: 700 MHz, 800 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800

¹¹ Nu fac obiect de prelungire blocurile TDD de 1x5 MHz, aferente fiecărei licenței, care de altfel nici nu au fost utilizate.

MHz; de altfel, în selecție competitivă, deschisă noilor intrați și operatorilor existenți, intră drepturi pentru 295 MHz începând cu 2020/2021, adică de aproape 5 ori mai mult față de cantitatea de frecvențe radio care face obiect de prelungire în banda de 2100 MHz în 2020; în plus, blocurile de frecvențe urmărite în cadrul procedurii de selecție din 2020 au dimensiuni suficiente de mici astfel încât să poată fi configurate cu maximă eficiență de viitorii titulari, operatori existenți sau nou intrați, potrivit propriilor nevoi;

- (4) în cele din urmă, în eventualitatea puțin probabilă în care o persoană ar urmări intrarea pe piața din România prin dobândirea de drepturi în banda de 2100 MHz, iar această bandă ar fi făcut obiect de selecție competitivă (iar nu de prelungire), situația utilizării în prezent a benzii ar fi crescut rivalitatea operatorilor existenți în fața noului intrat, de natură să diminueze interesul pentru intrarea pe piață în mod deosebit în această bandă. Într-o astfel de circumstanță, eventualul nou intrat ar fi mai degrabă tentat să se reorienteze spre alte benzi de frecvențe radio.

Pe baza acestor considerente, apreciem că, în măsura în care prelungirea licențelor în banda de 2100 MHz în favoarea operatorilor existenți ar putea constitui o barieră la intrarea pe piață a unui potențial nou concurent, o astfel de barieră poate fi ușor contracarată prin participarea la procedura de selecție preconizată a avea loc în cursul anului 2020 pentru acordarea de drepturi de utilizare în benzile 700 MHz, 800 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz.

Situația utilizării benzii de 2100 MHz în prezent

Deși licențele de utilizare a frecvențelor radio sunt neutre din punct de vedere al tehnologiilor ce pot fi implementate, astfel cum am arătat în punctul 1 din secțiunea 2 al prezentei note, toți cei patru operatori de rețele de comunicații mobile din România utilizează banda de 2100 MHz pentru furnizarea de rețele și servicii UMTS, iar începând cu semestrul II 2016, un operator de rețele mobile a început utilizarea benzii de 2100 MHz și pentru furnizarea de rețele și servicii LTE (a se vedea figura nr. 3 mai jos).

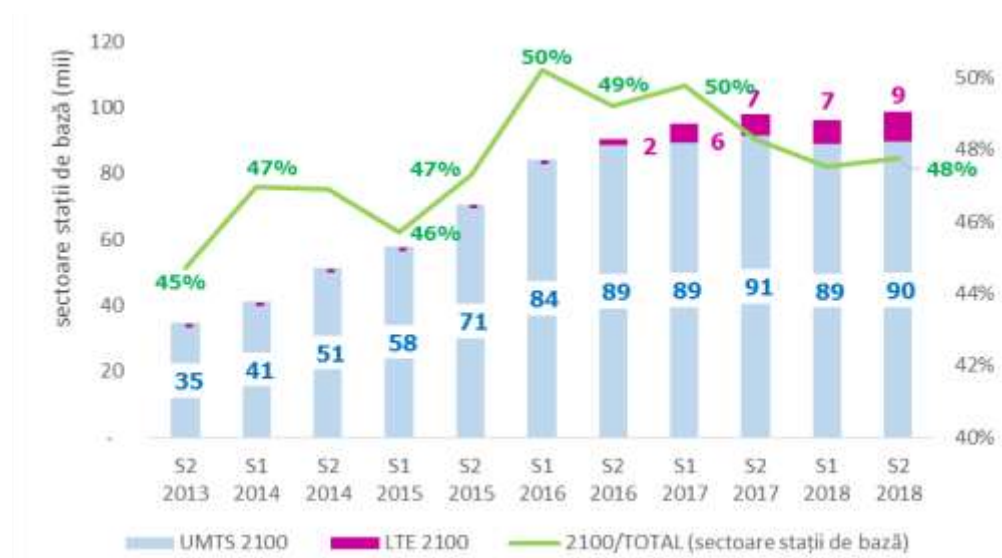
De asemenea, în ansamblul benzilor de frecvențe radio utilizate în rețelele de acces radio ale operatorilor din România, banda de 2100 MHz înregistrează cea mai intensivă utilizare: la finalul anului 2018, mai mult de o treime din stațiile de bază ale rețelelor de acces radio funcționau în banda de 2100 MHz, această bandă contribuind cu peste 70% la realizarea numărului de stații de bază UMTS instalate (și cu peste 80% la realizarea numărului de sectoare de stații de bază UMTS instalate).

În fapt, la finalul anului 2018, banda de 2100 MHz asigura între 43% și 99% din sectoarele stațiilor de bază ale rețelelor de acces radio 3G ale operatorilor, astfel:

- ✕ din sectoarele stațiilor de bază ale rețelei de acces radio 3G a Orange România;
- ✕ din sectoarele stațiilor de bază ale rețelei de acces radio 3G a RCS & RDS;
- ✕ din sectoarele stațiilor de bază ale rețelei de acces radio 3G a Telekom RMC;
- ✕ din sectoarele stațiilor de bază ale rețelei de acces radio 3G a Vodafone Romania.

Mai mult, începând din 2016, în ansamblul rețelelor de acces radio pentru comunicații mobile din România, aproape jumătate din sectoarele stațiilor de bază instalate furnizează în special internet mobil de bandă largă utilizând această bandă de frecvențe (a se vedea figura nr. 4 mai jos). În fapt, de la o rețea la alta, diferențele sunt de câteva puncte procentuale.

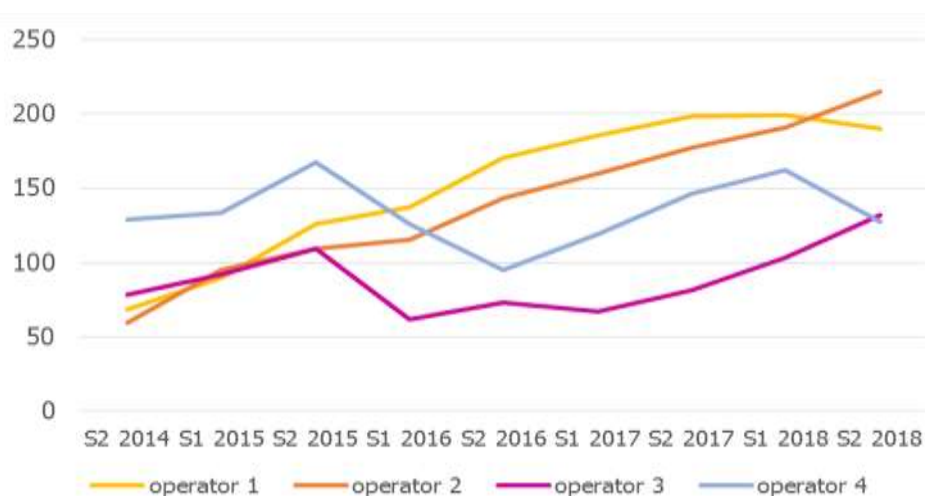
Figura nr. 4 – utilizarea benzii de 2100 MHz în rețelele mobile din România

Sursa: ANCOM

Deși nu avem informații cu privire la traficul de date mobile realizat exclusiv prin utilizarea benzii de 2100 MHz, având în vedere contribuția covârșitoare a benzii la realizarea rețelelor de acces radio 3G¹², se poate aprecia că informațiile din figura nr. 5 de mai jos sunt ilustrative pentru utilizarea tot mai intensă a benzii de 2100 MHz pentru livrarea traficului de date mobile 3G către utilizatori.

Figura nr. 5 – Traficul mediu de date mobile 3G pe sector 3G (GB lunar)

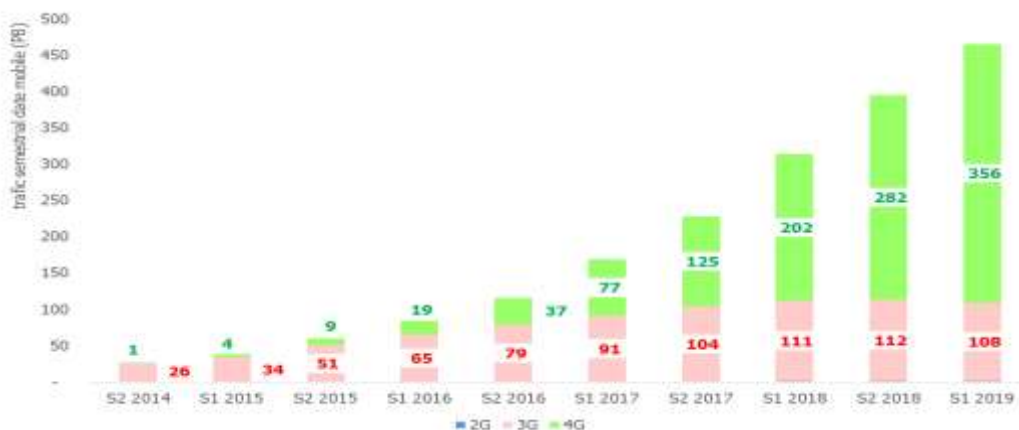

Sursa: ANCOM

¹² Cu excepția RCS&RDS și, pentru o anumită perioadă, a Telekom RMC.

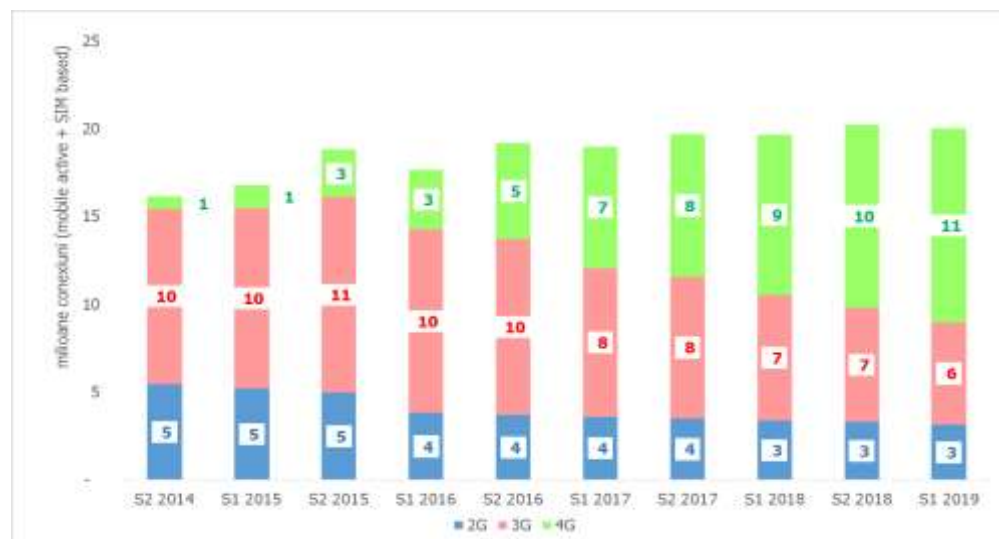
Într-o perspectivă mai largă, primul semestru al anului 2019 se remarcă prin prima scădere în valoare absolută a traficului de date mobile 3G, pe fondul creșterii susținute a traficului de date mobile 4G și a substituției 3G cu 4G, așa după cum se poate observa din figura nr. 6 de mai jos. În creștere anualizată cu aproape 80%, traficul 4G a ajuns să reprezinte, în semestrul I 2019, peste $\frac{3}{4}$ din traficul de date mobile din România, deși conexiunile 4G abia au depășit jumătate din numărul total de conexiuni la rețele mobile (inclusiv "SIM based") – a se vedea figura nr. 7 de mai jos.

Figura nr. 6 – Traficul semestrial de date mobile, pe tehnologii de acces radio (PB)

Sursa: ANCOM

Figura nr. 7 – Conexiuni rețele mobile pe tehnologii (inclusiv "SIM based")

Sursa: ANCOM

Având în vedere situația licențelor în banda de 2100 MHz, precum și utilizarea benzii în România pentru furnizarea de rețele și servicii de comunicații mobile terestre, apreciem că prelungirea licențelor în această bandă ar putea conduce la efecte anti-concurențiale doar în măsura existenței unor bariere nerezonabile în calea prelungirii sau în prezența unor asimetrii vădite cu privire la oferta de

	<p>prelungire, de la un operator la altul. Exemple de astfel de situații care ar putea conduce la crearea unui avantaj competitiv ar putea fi:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. prelungirea unei licențe în bandă pentru un operator și refuzul prelungirii altei licențe în bandă pentru alt operator, în special în prezența unor diferențe majore între condițiile prelungirii și condițiile emiterii de noi licențe; ii. condiții substanțial diferite ale prelungirii, de la un operator/licență la altul(alta), vizând elemente esențiale ale licențelor (de exemplu, prețul prelungirii, sau eventuale condiții impuse pentru acoperire sau pentru promovarea unor politici publice, neavute în vedere în preț); iii. condiții fundamentale nerezonabile pentru realizarea prelungirii (de exemplu, prețuri atât de mari încât să fie susceptibile de un efect de evicțiune din bandă, prelungirea pe durată foarte scurtă de natură să afecteze predictibilitatea etc.). <p>În măsura în care prelungirea licențelor poate avea loc, pentru toți titularii de licențe din prezent, în condiții care nu diferă substanțial de la un operator la altul, apreciem că prelungirea nu ar putea avea ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței.</p> <p>De asemenea, apreciem că eventuale diferențe în durata prelungirii, de la un operator la altul, fundamentată pe promovarea unor obiective publice ținând de asigurarea utilizării eficiente a spectrului de frecvențe pe termen lung, nu ar putea prezenta efecte anti-concurențiale.</p> <p>Considerațiile din prezenta notă de fundamentare cu privire la impactul prelungirii licențelor în banda de 2100 MHz asupra concurenței nu prejudiciază în vreun fel rezultatele unei ipotetice analize privind impactul unei operațiuni de concentrare economică cu efecte asupra pieței din România.</p>
2. Impactul asupra mediului de afaceri	<p>Pe termen scurt, cheltuielile directe ale titularilor de licențe se raportează la cuantumul taxei de licență ce este perceput pentru prelungirea drepturilor de utilizare, suma de plată făcându-se venit la bugetul de stat.</p> <p>Pe termen mediu și lung, titularii vor realiza investiții în furnizarea de rețele și servicii de comunicații electronice performante.</p> <p>De asemenea, mediul de afaceri va beneficia direct și indirect de utilizarea noilor tehnologii.</p>
2 ¹ . Impactul asupra sarcinilor administrative	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2 ² . Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Impactul social	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Impactul asupra mediului	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 4-a						
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
		2021	2022	2023	2024	
- mii lei -						

1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:	285.000	237.500				
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat	285.000	237.500				
b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații	<p>Taxa de licență pentru prelungirea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio în banda 2100 MHz se face venit la bugetul de stat.</p> <p>Prin proiect se propun următoarele termene de plată:</p> <p>i) până la data de 1 martie 2020, în cazul drepturilor de utilizare care ajung la termen în luna martie a anului 2020 și</p> <p>ii) până cel mai târziu data de 30 noiembrie 2021, în cazul drepturilor de utilizare care ajung la termen în luna ianuarie a anului 2022.</p> <p>Cuquantumul taxei de licență pentru fiecare din licențele menționate în <i>Tabelul nr. 1 – „Drepturi de utilizare în vigoare”</i>, menționat în secțiunea 2 pct. 1 din prezenta notă de fundamentare și urmează a fi încasat la bugetul de stat, încasarea efectivă depinzând de opțiunea prelungirii manifestată de către titularii drepturilor de utilizare din banda de 2100 MHz.</p>					

	Impactul financiar este estimat în ipoteza în care toți titularii de drepturi exercită opțiunea de prelungire în termen. Pentru exprimarea în lei a fost utilizat cursul de schimb de 4,75 lei/euro, recunoscut în cea mai recentă prognoză publicată de Comisia Națională de Strategie și Prognoză, respectiv Proiecția principalilor indicatori macroeconomici pentru perioada 2019-2023 – prognoza de toamnă 2019 (http://www.cnp.ro/user/repository/prognoze/Prognoza_2019_2023_varianta_de_toamna_2019.pdf).
--	---

Secțiunea a 5-a	
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare	
1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ: a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
1 ¹ . Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
6. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 6-a	
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ	
1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate.	ANCOM a supus conținutul prezentului proiect de act normativ procesului de consultare publică prin afișare pe pagina de Internet www.ancom.org.ro , în cadrul secțiunii <i>Consultare</i> .
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și	Nu este cazul.

a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ.	
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative, cu modificările ulterioare.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente, cu modificările și completările ulterioare.	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Proiectul de hotărâre necesită avizul Consiliului Legislativ. Consiliului Concurenței a emis punctul său de vedere favorabil, document ce poartă nr. 18027/23.01.2020.
6. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	<p>Conținutul proiectului de hotărâre a fost publicat pe pagina de internet a ANCOM în data de 23 decembrie 2019, în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.</p> <p>Consultarea publică a proiectului a cuprins și transmiterea unui comunicat de presă, informație ce este disponibilă la https://www.ancom.ro/ancom-propune-prelungirea-valabilitatii-licentelor-existente-in-banda-de-2100-mhz-6234. Totodată, informații cu privire la intențiile ANCOM au fost transmise și prin email la toate persoanele sau entitățile care și-au manifestat interesul pentru activitatea ANCOM, și care și-au creat un cont de utilizator pe pagina de internet a autorității de reglementare.</p>

	<p>Informații cu privire la procesul de consultare publică sunt disponibile pe pagina de internet a ANCOM la https://www.ancom.ro/anunt-dezbatere-publica 6238.</p> <p>Proiectul de făcut obiectul și dezbaterii publice în data de 28 ianuarie 2019, astfel cum dispun prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.</p>
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Nu au fost identificate.
Secțiunea a 8-a Măsurile de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În baza celor mai sus prezentate, am elaborat proiectul de hotărâre a Guvernului privind stabilirea cuantumului taxei de licență pentru prelungirea unor licențe de utilizare a frecvențelor radio și a condițiilor privind efectuarea plății.

Președintele
Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
Sorin Mihai GRINDEANU

Avizăm favorabil

Ministrul finanțelor publice,

Ministrul justiției,

Vasile-Florin CÎȚU

Marian Cătălin PREDOIU